O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Quritilgan olmani sotish va uning sifatini nazorat qilish standarti

(DDP-16:2012, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti
Toshkent

STANDARTLAR INSTITUTI #S2DNE8UOBR - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

So‘zboshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan **ISHLAB CHIQILDI.**

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2026-yil 25 fevraldagi 6/XSt-26-sonli buyrug‘i bilan **TASDIQLANDI.**

3 Ushbu standart DDP-16:2012 “Concerning the marketing and commercial quality control of dried apples” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida chop etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy tarqatish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishlidir

STANDARTLAR INSTITUTI #S2DNE8UOBR - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Muqaddima

Qishloq xo‘jaligi sifat standartlari bo‘yicha ishchi guruhi

BMT YEIKning Qishloq xo‘jaligi sifat standartlari bo‘yicha ishchi guruhining tijorat standartlari xalqaro savdoni rivojlantirishga yordam beradi, yuqori sifatli mahsulotlar ishlab chiqarishni rag‘batlantiradi, ishlab chiqaruvchilarning daromadliligini oshiradi va iste’molchilar manfaatlarini himoya qiladi. BMT YEIK standartlaridan hukumat tashkilotlari, ishlab chiqaruvchilar, savdogarlar, import va eksport qiluvchilar, shuningdek boshqa xalqaro tashkilotlar foydalanadi. Bu standartlar yangi meva va sabzavotlar, quruq va quritilgan mevalar, urug‘lik kartoshka, go‘sht, kesilgan gullar, tuxum va tuxum mahsulotlari kabi keng doiradagi qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini qamrab oladi.

Birlashgan Millatlar Tashkilotiga a’zo har qanday davlat Ishchi guruh faoliyatida teng huquqli asosda ishtirok etishi mumkin. BMT YEIKning qishloq xo‘jaligi standartlari haqida qo‘shimcha ma’lumotni veb-saytimizdan olishingiz mumkin:

http://www.unece.org/trade/agr/welcome.html

Quritilgan olmalar uchun standartning ushbu nashri quyidagi hujjatga asoslanadi:

ECE/TRADE/C/WP.7/2012/21, u qayta ko‘rib chiqilgan va Ishchi guruhning oltmish oltinchi sessiyasida qabul qilingan.

Ushbu standartni talqin qilish yoki qo‘llashda tushunmovchiliklar yuzaga kelganda standartning asli yozilgan tillarining biridan foydalanish tavsiya etiladi.

STANDARTLAR INSTITUTI #S2DNE8UOBR - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

QURITILGAN OLMANI SOTISH VA UNING SIFATINI NAZORAT QILISH STANDARTI

СТАНДАРТ, КАСАЮЩИЙСЯ СБЫТА И КОНТРОЛЯ ТОВАРНОГО КАЧЕСТВА СУШЕНЫХ ЯБЛОК

STANDARD CONCERNING THE SALES AND COMMERCIAL QUALITY CONTROL OF DRIED APPLES

Amalga kiritish sanasi - 25 mart 2026y.

I. Mahsulot ta’rifi

Ushbu standart Malus domestica Borkh turiga mansub turlaridan (navlaridan) olingan quritilgan olmalarni qamrab oladi. Bu olmalar bevosita iste’mol qilish uchun yoki boshqa mahsulotlar bilan aralashtirib, qo‘shimcha qayta ishlashsiz iste’mol qilish uchun mo‘ljallangan. Mazkur standart shakarlanish yo‘li bilan qayta ishlangan, ta’m berilgan yoki sanoat maqsadlarida ishlov beriladigan quritilgan olmalarga nisbatan qo‘llanilmaydi.

Quritilgan olmalar quyidagi ko‘rinishlarda taqdim etilishi mumkin:

- Po‘sti tozalangan va tozalanmagan
- O‘zakli va o‘zaksiz
- Butun, yarim, halqasimon/bo‘laklangan va maydalangan.

II. Sifatga oid qoidalar

Standartning maqsadi quritilgan olmalarning sifat talablarini eksport nazorati bosqichida, tayyorlash va qadoqlashdan so‘ng belgilashdan iborat.

Ammo, agar u eksportdan keyingi bosqichlarda qo‘llanilsa, mahsulot egasi yoki sotuvchisi standart talablariga rioya etilishi uchun javobgar hisoblanadi. Ushbu standartga mos kelmaydigan mahsulotlarning egasi yoki sotuvchisi bunday mahsulotlarni ko‘rgazmaga qo‘yishi, sotishga taklif qilishi, yetkazib berishi yoki boshqa yo‘l bilan sotuvga chiqarishi taqiqlanadi.

A. Minimal talablar[1]

Barcha sinflarda, har bir sinfga xos maxsus qoidalar va ruxsat etilgan me’yorlarga muvofiq, quritilgan olmalar quyidagi xususiyatlarga ega bo‘lishi kerak:

- Butun (faqat butun va yarim bo‘laklar uchun); biroq, yengil yuzaki shikastlanish, kichik tirnalishlar va urug‘siz bo‘lishi nuqson hisoblanmaydi
- Sog‘lom; chirish yoki buzilish tufayli inson iste’moli uchun yaroqsiz bo‘lgan mahsulotlar chiqarib tashlanadi

[1] Atamalar va nuqsonlarning ta’riflari Namunaviy sxemaning III ilovasida keltirilgan - Quruq (qobiq ichidagi yong‘oqlar va yong‘oq mag‘izlari) va quritilgan mahsulotlar standartlari uchun tavsiya etilgan atamalar va nuqsonlarning ta’rifi; http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pd ga qarang.

STANDARTLAR INSTITUTI #S2DNE8UOBR - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

• Toza; amalda hech qanday ko‘zga ko‘rinadigan begona moddalardan xoli

• Yetarli darajada yetilgan

• Mahsulot yuzasining 5 foizdan ortig‘ini qamrab olgan va mahsulotning qolgan qismi bilan yaqqol farq qiladigan dog‘lar, rangsizlanish yoki tarqalgan dog‘lardan xoli

• Rivojlanishning har qanday bosqichidagi tirik zararkunandalardan xoli

• Zararkunandalar, jumladan o‘lik hasharotlar va/yoki kanalar, ularning qoldiqlari yoki chiqindilari tomonidan yetkazilgan zararlardan holi

• Oddiy ko‘z bilan ko‘rinadigan mog‘or iplaridan holi

• Achishdan holi

• Me’yordan ortiq tashqi namlikdan holi

• Natriy xlorid va/yoki kalsiy xloridning ozgina sho‘r ta’mi hamda konservant-lar/qo‘shimchalar, jumladan oltingugurt dioksidining yengil hididan tashqari, begona hid va/yoki ta’mdan holi

• Haddan tashqari quritilmagan (mo‘rt yoki kuygan bo‘lmasligi)

• Yadrosizdan tashqari, ichi bo‘sh bo‘lmasligi

Quritilgan olmalarning holati quyidagilarga imkon berishi lozim:

• Tashish va qayta ishlashga chidamli bo‘lishi

• Belgilangan manzilga qoniqarli holatda yetib borishi

B. Namlik miqdori[2]

Quritilgan olmalarning namlik darajasi quyidagi miqdorlardan oshmasligi lozim:

• Ishlov berilmagan quritilgan olmalar uchun 22,0 foiz

• Konservantlar bilan ishlov berilgan yoki boshqa usullar (masalan, pasterizatsiya) orqali saqlangan quritilgan olmalar uchun 25,0 foiz

C. Tasniflash

"IV. Ruxsat etilgan nuqsonlarga oid qoidalar" bo‘limiga muvofiq quritilgan olmalar quyidagi sinflarga bo‘linadi:

" *Extra* " sinf, I sinf va II sinf.

Ruxsat etilgan nuqsonlar mahsulotning sifati, saqlash xususiyati va qadoqdagi ko‘rinishiga oid umumiy tasavvurga ta’sir etmasligi kerak.

III. O‘lchamlar to‘g‘rsidagi qoidalari

Quritilgan olmalarni o‘lchamlash majburiy emas. Ammo, o‘lchamlanganda butun olmalar, yarimtalar va halqalarning o‘lchami ularning eng keng qismining diametri bo‘yicha aniqlanadi.

Minimal o‘lcham 23 mm tashkil etadi.

Bo‘laklar/halqalar va parchalarnining qalinligi 7 mmdan oshmasligi lozim.

Eng katta va eng kichik mevalar diametrlari o‘rtasidagi farq quyidagicha bo‘lishi kerak:

---

[2] Namlik miqdori Standart Sxemaning I ilovasida keltirilgan usullardan biri orqali aniqlanadi - Quritilgan mahsulotlar uchun namlik miqdorini aniqlash; batafsil ma’lumot: http://www.unece.org/trade/agr/standard/dry/StandardLayout/StandardLayoutDDP_e.pdf. Nizoli holatlarda laboratoriya tahlili usuli qo‘llaniladi.

STANDARTLAR INSTITUTI #S2DNE8UOBR - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Butun va yarim qismlar uchun 20 mm

Bo‘laklar uchun 10 mm.

Bo‘laklar: barcha birliklarning kamida 90 foizi (og‘irlik bo‘yicha) kengligi 10 mm dan ortiq bo‘lishi lozim.

IV. Qo‘yimlarga oid qoidalar

Marketingning barcha bosqichlarida, ko‘rsatilgan sinfning minimal talablariga javob bermaydigan mahsulotlar uchun har bir to‘pda sifat va o‘lcham bo‘yicha chegaralarga ruxsat beriladi.

A. Sifat bo‘yicha qo‘yimlar

Ruxsat etilgan nuqsonlar	*Yo‘l qo‘yiladigan qo‘yimlar, soni yoki og‘irligi bo‘yicha nuqsonli mahsulotning foizi (urug‘lardan tashqari)*		
	Extra	*I-Sinf*	*II-Sinf*
(a) Minimal talablarga javob bermaydigan mahsulotlar uchun qo‘yimlar	5	10	15
Shu jumladan:			
Ezilgan meva	3	5	10
Achish	0,5	1	2
Chirishdan biroz zararlangan	0	0,5	1
Mog‘or	0	0,5	1
Zararkunandalarning zarari	2	4	6
(b) O‘lcham qo‘yimlari (agar o‘lchamlangan bo‘lsa)			
Ko‘rsatilgan o‘lchamga mos kelmaydigan mahsulotlar uchun, umumiy hisobda	10	15	20
(c) Boshqa nuqsonlar uchun qo‘yimlar			
Rang va tekstura nuqsonlari	2	5	10
Ko‘rsatilgan navdan tashqari boshqa navlarga tegishli quritilgan olmalar	10	10	10
Begona modda (vazn)	1	2	3
Novda	1	2	3
Meva o‘zagi (meva o‘zakli bo‘lganda)	5	10	15
Butun va ikkiga bo‘lingan olmalar orasida bo‘laklarning borligi	2	7	13
Urug‘lar (o‘zakli mevalarda) bir kilogrammdagi soni bo‘yicha	9	14	22

STANDARTLAR INSTITUTI #S2DNE8UOBR - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

V. Taqdim etishga oid qoidalar

A. Bir xillik

Har bir o‘ramning tarkibi bir xil bo‘lishi va faqat kelib chiqishi, sifati, ko‘rinishi va o‘lchami (agar o‘lchamlangan bo‘lsa) hamda navi (agar ko‘rsatilgan bo‘lsa) bir xil bo‘lgan quritilgan olmalardan iborat bo‘lishi lozim.

O‘ramning ko‘rinib turgan qismi uning butun tarkibini aks ettirishi kerak.

B. Qadoqlash

Quritilgan olmalar mahsulotni tegishli darajada himoya qiladigan tarzda qadoqlanishi lozim. Qadoq ichida ishlatiladigan materiallar toza hamda mahsulotga tashqi yoki ichki shikast yetkazmaydigan sifatga ega bo‘lishi kerak. Materiallardan, xususan, savdo tavsiflari tushirilgan qog‘oz va markalardan foydalanishga, agar bosma yoki etiketkalash ishlari zaharli bo‘lmagan bo‘yoq yoki yelim yordamida amalga oshirilgan bo‘lsa, ruxsat etiladi.

Qadoqlar “IV. Yo‘l qo‘yiladigan qo‘yimlarga oid qoidalar” bo‘limidagi tolerantlik jadvaliga muvofiq, barcha begona moddalardan xoli bo‘lishi lozim.

VI. Tamg‘alashga oid qoidalar

Har bir qadoqda[3] bir tomonda guruhlangan, o‘qiladigan va o‘chmaydigan qilib belgilangan va tashqaridan ko‘rinadigan harflarda quyidagi tafsilotlarni o‘z ichiga olishi kerak.

A. Identifikatsiya

Qadoqlovchi va/yoki jo‘natuvchi:

Nomi va jismoniy manzili (masalan, ko‘cha/shahar/viloyat/pochta indeksi hamda, agar kelib chiqish mamlakatidan farqli bo‘lsa, mamlakat nomi) yoki milliy vakolatli[4] organ tomonidan rasman tan olingan kod belgisi.

B. Mahsulot turi

- "Quritilgan olmalar"
- Navning nomi (ixtiyoriy)
- Tayyorlash usuli.

C. Mahsulotning kelib chiqishi

Kelib chiqish mamlakati[5] va ixtiyoriy ravishda, yetishtirilgan tuman yoki milliy, mintaqaviy yoxud mahalliy joy nomi.

---

[3] Ushbu markirovkalash qoidalari paketlarda taqdim etilgan savdo o‘ramlariga nisbatan qo‘llanilmaydi.

[4] Ko‘pgina mamlakatlarning milliy qonunchiligi nom va manzilni aniq ko‘rsatishni talab qiladi. Biroq, kod belgisidan foydalanilgan hollarda, "qadoqlovchi va/yoki jo‘natuvchi" iborasi (yoki unga teng qisqartmalar) kod belgisi bilan bevosita bog‘liq holda ko‘rsatilishi shart. Agar kelib chiqish mamlakati bo‘lmasa, kod belgisidan oldin tan oluvchi mamlakatning ISO 3166 alfa kodi ko‘rsatilishi lozim.

[5] To‘liq yoki keng qo‘llaniladigan nom ko‘rsatilishi kerak.

STANDARTLAR INSTITUTI #S2DNE8UOBR - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

D. Tijorat xususiyatlari

• Sinf
• O‘lcham (agar o‘lchamlangan bo‘lsa); III bo‘limga muvofiq ifodalangan
• Hosil yili (ixtiyoriy)
• "Tabiiy quritilgan" (ixtiyoriy)
• "Eng yaxshi iste’mol muddati" va undan keyin sana (ixtiyoriy).

E. Rasmiy nazorat belgisi (ixtiyoriy)

1998-yilda qabul qilingan
So‘nggi marta 2012-yilda qayta ko‘rib chiqilgan

STANDARTLAR INSTITUTI #S2DNE8UOBR - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI